

Жігіттің сұлтаны

Сонау бір өткен 50-жылдары өзінің туған жеріне сымбатты келген, гимнастерка киген қарапайым ғана жігіт – қылмыстық іздестіру жедел уәкілі Құндыбаев Шәйке Қостуұлы келе жатты.

Жол ұзақ. Күн батып бара жатқан кез еді. Өмірі, қызметі туралы ойлап отырып, жақында 29 жасқа келетіні есіне түсті. Үйлену де қажет еді, келіншек іздейтін уақыттың да болмауын қарашы. Ташкентте білім алып, одан кейін жұмысқа барлық ынта-жігерімен құлап, өзін ұмытып кетті, басқаша жасауға оның қақысы бар ма еді. Шайке өз ойына беріліп отырғанда бүлдірген теріп жүрген бір топ қызды көрді. УАЗ-469-ды тоқтатып, қыздардан бүлдіргеннен ауыз тигізуді сұрайды. Қыздардың ішіндегі біреуі Шайкенің пилоткасын бүлдіргенге толтырып берді. Шайке алғысын білдіріп, оған көз қырын тастап көріп еді, «он жетілер шамасында» деп топшылады.

Қалған жол бойы Шайке өзін бүлдіргенмен тойдырған, айдай толықсыған ару туралы ойлаумен болды.

Барлық құрдастарының әйел, бала-шағасы бар. Бұрын ол туралы ойламаған еді, ал қазір «сол бір кішкентай сұлуды тауып алып, үйленемін» деген шешімге келді.

Оның ауылына бармас бұрын дүкенге кіріп, әдемі орамал сатып алды. Екі жастың танысуы осыдан басталды. Біраз уақыт өткен соң үйлену тойын жасап, отбасылық өмірде 59 жыл тату-тәтті өмір сүрді. Екі ұл, екі қызды дүниеге әкеліп, тәрбиелеп, өсірді. Әрқашан осы шаңырақта салт-дәстүрлер мен отбасылық дәстүрлер сақталып, келгендерге бұл үйдің есігі үнемі ашық болатын.

Қандай қыз болмасын жақсы өзін сыйлап білетін күйеуге шығуды арман етеді, алайда Ғайнижамал апа сияқты барлық қыздарға сәті түсе бермейді. Осы бір нәзік әйелге аты аңызға айналған тұлғаның, нағыз ер жігіттің әйелі болу маңдайына жазылған екен.

1926 жылы Шайке дүниеге келгенде атасы оны өзінің бауырына салып, өз қолынан бесік жасап, сиырдың сүтімен емізіп, кейін қымызбен өсірді. Атасы оған анасын да, әкесін де ауыстырды. Ол атасының артынан қайда барса да қалмай жүрді. Атасы намазға жығылғанда еңбектеп кетіп қалмас үшін немересін өзіне қарсы қаратып отырғызып қоятын. Өзінің сүйікті немересін осылай ержеткізіп өсірді. Соғыс басталғанда атасы көзіне жас алып тұрып, көршілеріне: «Менің балам кетіп бара жатып артына қараған жоқ, сондықтан аман-есен келеді, бұл жақсы ырым» деген болатын. Күн сайын немересінен хат-хабар күтумен болды. Үшбұрышты хаттар келгенде жас баладан жаман қуанатын. Жеңіс туы көтеріліп, жауды жеңгендігі туралы хабарлағанда, қарт кісінің қуаныштан жүрегі тоқтал қалды. Осылайша дүниеде ең жақын екі адамның қуанышты кездесуі болмай қалды.

Шайкенің әкесі молда болған, атасы өле-лгенше шарифат жолымен жүрген адам, ал анасы қарапайым, мейірімді, адал жан болатын. Осындай адамдардан

туған ұл жаман болып өсуі мүмкін емес. Шәйке көптеген адамдарға көмектесті: біреулеріне іспен, біреулеріне сөзбен көмектесті. Артында ұлдары мен қыздары, немерелері қалды, осындай жақсы адам туралы болашақ ұрпаққа айтып жүретін тұяғы қалды. Ол-өз заманының қайраткері. Отанға риясыз қызмет етіп, қызметіне адал болды, отбасының адал жэары мен сүйікті әкесі болды, атасының бесік басында ұйқысыз өткізген түндерінің қарызын өтеді деп ойлаймыз.

Шайке өз ісіне жан-тәнімен берілген адам еді. ОБХСС-те істеп жүрген кезінде қызметтік беделін қолданып, артық кеткен жерлері болған жоқ.

1972 жылдың ақпанына бастап 1984 жылдар аралығында Шайке Қостуұлы Федоров аудандық ІІБ бастығы болып қызмет атқарды. Әрбір қызметкерді әке ретінде қамқорлығына алып, көп көмегін тигізді, қатаң тәртіп орнатты.

1983 жылы Шайке Қостуұлының табандылығы мен жігерінің арқасында бірінші рет аудандық ІІБ қызметкерлері үшін он алты пәтерлік екі қабатты үй салынды. Жоба-сметалық құжаттарын ол өзі дайындады. Шайке Қостуұлы басқарған жылдары Федоров аудандық ІІБ-і облыстың қалалық-аудандық органдарының ішінде барлық көрсеткіштер бойынша бірнеше рет бірінші орындарды иемденіп отырды.

Ғайнижамал апайдың айтуынша, Шайке Қостуұлы ағаш отырғызуды жақсы көрген. Қай жерде тұрмаса да, тұрған үйінің маңына ағаш отырғызады екен. Ол зайыбын өте жақсы көірпті, оны үнемі көршілеріне ақылды ана, қолы шебер әйел деп мақтап отырады екен. Ғайнижамал апа – талантты, өнерлі адам. Ол өзінің жүрегінен шыққан өлеңдерін жазады және ән айтуды жақсы көреді. Өлеңдерінің басым көпшілігі адал жан жолдасына арналған.

Бұл өмірден өтерінің алдында, бір апта бұрын, өзі тұратын Майлина көшесінен Марал ишан атындағы мешітке дейін жаяу жүріп келуді ұйғарды. Ол мешіттің наиб-имамы Бақытжан қажымен кездеседі. Екеуі жасының арасындағы айырмашылығына қарамастан, бірнеше жыл жолдас болған еді. Екі сағаттай сыр шерткеннен кейін кетіп бара жатып, Шайке Қостуұлы артына қарап: «Кейін барлығын түсінесің» деген еді деп қазір Бақытжан қажы есіне алады. Сонда онымен ең соңғы рет қоштасып тұрғанын білмеіті. Ол кісінің айтқан сөзінің мағынасын енді түсінгендей.

Шайке Қостуұлы ұзақ, қызықты, толыққанды өмір сүрді. Барлығына үлгерді.

Біздің арамызда аты аңызға айналған адам өмір сүрді. Қазір осы адаммен өте аз кездесіп, аз тәжірибе алғаныма өкінемін. Соңғы рет Шайке Қостуұлын ҚР ІІМ Қостанай академиясында Жеңіс мерекесіне арналған кездесуде көрдім, ол шақырылған ардагерлердің арасында болды. Баяғыдай өзін бір қалыпты, қарапайым, кеудесін тік ұстайды. Нағыз офицер болды, нағыз офицер болып ел есінде қалды.

А.Нұрсаитова
ҚР ІІМ Шырақбек Қабылбаев атындағы
Қостанай академиясы
магистратурасының әдіскер-оқытушысы
полиция подполковнигі